

Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

's-Gravenhage, 8 september 1999

Ons kenmerk 99.O.0590.1

Onderwerp Uitbesteden taken Algemene bijstandswet

Uitbesteding van de Algemene bijstandswet is al enige tijd onderwerp van discussie. De vraag of uitbesteding van de Algemene bijstandswet (Abw) mogelijk is, is al lang geen theoretische vraag meer. Mede ingegeven door adviezen van het Taskforce Kwaliteit Bijstand gaan steeds meer sociale diensten over tot het uitbesteden van taken, die hen door de Abw zijn opgedragen. De ontwikkelingen op dit terrein baren de Registratiekamer zorgen. De bescherming van de persoonsgegevens komt door uitbesteding onder grote druk te staan nu er geen kaders worden geboden. Het komt de Registratiekamer voor dat uitbesteding van de Abw en de daarmee samenhangende privacyproblematiek onderschat wordt. De Registratiekamer vraagt daarom nogmaals de aandacht van de verantwoordelijke minister en dringt aan op een voorziening op korte termijn om een einde te maken aan de heersende onduidelijkheden.

Discussie rond uitbesteding

Reeds tweemaal heeft de Registratiekamer aandacht gevraagd bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor privacy-aspecten bij de uitbesteding van de Abw. Ook de Tweede Kamer heeft bij herhaling vragen gesteld hierover.

Uw brief

Bijlagen

Contactpersoon

Doorkiesnummer

Prins Clauslaan 20

Postbus 93374

2509 AJ 's-Gravenhage

Tel. 070-3811300

Fax 070-3811301

Datum 8 september 1999

Ons kenmerk 99.O.0590.1

Blad 2

In januari 1998 (Vragenuur, 27 januari 1998, TK 46-3603) doet uw ambtsvoorganger A. Melkert de toezegging van een brief aan de Tweede Kamer over dit onderwerp. Aan de orde zou komen: zijn gedachten over uitbesteding, en interpretaties van de ruimte die de wet biedt. Ook het punt van toezicht behoort daartoe:

“Juist de regering en uiteindelijk de wetgever dient te bezien of vanuit de toezichthoudende functie goed in de gaten kan worden gehouden of bij de uitbesteding van voorbereidende werkzaamheden bij de uitvoering van de bijstandswet alles gedaan of gelaten wordt wat de wetgever boogt.” Dit punt zou in de brief verder uiteengezet worden.

Op 24 maart 1998 schrijft minister Melkert aan de Registratiekamer:

“Zoals u in uw brief ook aangeeft, staat dit onderwerp momenteel sterk in de belangstelling. Onlangs heeft in de Tweede Kamer een korte gedachtewisseling over uitbesteding van bijstandstaken plaatsgehad, waarbij ik de Kamer heb toegezegd met een brief te komen over dit onderwerp. Momenteel is deze brief in voorbereiding. Ik kan u verzekeren dat de privacy van de cliënten een aspect is dat in de brief nadrukkelijk meegenomen zal worden.”

Als in augustus 1998 vanuit de Tweede kamer wederom vragen worden gesteld over de uitbesteding van uitvoering Abw door de gemeente Amsterdam, wordt niet teruggekomen op de toegezegde brief (Aanhangsel van de Handelingen, TK 1997/98, 1698). Er wordt geantwoord dat het uitbesteden van delen van de uitvoering van de Abw aan derden niets af doet aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

“Indien de gemeente besluit om bepaalde taken uit te besteden is zij wel aan een aantal voorwaarden gehouden. Daarover is met de Kamer al enkele keren gecommuniceerd, bijvoorbeeld in de brief aan de Tweede Kamer over het privacykader Abw en het algemeen overleg van 21 januari 1998.”

Wat volgt is de toezegging in het regeerakkoord en in het kabinetsstandpunt SUWI om voor de uitbesteding van bijstandstaken regels op te stellen. Deze toezegging is echter op de toekomst gericht en wordt genoemd na de opsomming van de nieuwe taken die gemeenten volgens de SUWI-plannen krijgen.

Datum 8 september 1999

Ons kenmerk 99.O.0590.1

Blad 3

Uitbesteding zou dan mogelijk zijn voor zover dit in overeenstemming blijft met het publieke-en privacybelang en binnen het kader van daartoe op te stellen regels blijft. *“Het zou dan moeten gaan om taken die een weinig discretionaire ruimte kennen. Het gaat dan met name om de administratieve verwerking van de uitkeringen en het verrichten van de betalingen. Daarnaast kan de uitvoering van de reïntegratetaken uitbesteed worden aan private derden.”*

Praktijk

De Registratiekamer is inmiddels benaderd met vragen uit de praktijk. Deze voorbeelden laten zien hoe ver men al is op dit terrein. Zo schakelen sociale diensten tijdelijk personeel in om taken uit te voeren. Maar een stapje verder gaat dit als bedrijven bepaalde delen van de werkprocessen in zijn geheel overnemen. Door uitbesteding van de taken wordt meer efficiency bereikt in deze werkprocessen.

Het verlenen van de uitkeringen, inclusief de beoordeling van de aanvragen hiervoor en de noodzaak van voortzetting hiervan, wordt uitbesteed. Complete bijstandsdossiers gaan dan naar het kantoor van deze bedrijven alwaar de werkzaamheden worden uitgevoerd. De dossiers van de cliënten komen op verschillende wijzen bij deze particuliere instanties terecht, per koerier met een busje of door het verlenen van rechtstreekse toegang tot het automatiseringssysteem van de sociale dienst. Zo kan het bedrijf op de eigen locatie werkzaamheden voor de dienst uitvoeren. Wanneer er toegang tot het uitkeringensysteem van de gemeente wordt verleend, worden ook de overige rechten die een reguliere medewerker van de sociale dienst heeft, overgedragen. Denk aan toegang tot het GBA. In de nabije toekomst kan het door de vorming van CWI's zelfs zover komen dat een bedrijf dat voor een van de deelnemers werkt, toegang krijgt tot de gegevens van de andere deelnemers aan deze CWI's, bijvoorbeeld toegang via CVCS. Ook worden informatieplichtige organisaties gevraagd inlichtingen te verstrekken aan het bedrijf in plaats van aan B&W. Tenslotte heeft de burger te maken met een onduidelijke situatie. Hij wordt verplicht inlichtingen te verstrekken aan een particuliere instantie, terwijl hij volgens de Abw verplicht is gegevens te verstrekken aan het college van B&W (artikel 65 Abw).

Datum 8 september 1999

Ons kenmerk 99.O.0590.1

Blad 4

Naar het oordeel van de Registratiekamer is dit een onwenselijke ontwikkeling. De grenzen vervagen zonder dat daar een standpunt over wordt ingenomen en zonder dat er heldere regels voor worden ontwikkeld. Hoewel particuliere bedrijven consciëntieus te werk willen gaan, is het niet verantwoord deze ontwikkelingen aan de sociale diensten en de bedrijven over te laten. Voor de uitvoeringsinstellingen is wel duidelijk de scheidslijn aangegeven. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de antwoorden van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar aanleiding van vragen van de Tweede Kamer over het onderzoek van de Algemene Rekenkamer 'Electronische uitwisseling werknemersgegevens in de sociale zekerheid' (Kamerstukken II, 1998/99, 26266, nr. 3) :

“Het bedrijf kan geen gebruik maken van de wettelijke bevoegdheid van de uitvoeringsinstelling. Zo kan een uitvoeringsinstelling verifiëren bij externe bronnen, zoals de GBA en de Belastingdienst. Een ADP als private onderneming heeft deze bevoegdheden niet.”

Bescherming van persoonsgegevens

Voorgaande ontwikkelingen zijn zeer zorgelijk vanuit het oogpunt van een behoorlijk bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de bijstandsgerechtigden. De zorg van de Registratiekamer betreft zowel de voorwaarden voor feitelijke uitbreiding als de geschetste onduidelijkheid in de bevoegdheden van en verplichtingen jegens de bedrijven aan wie de uitvoering van de Abw wordt uitbesteed. De Registratiekamer verzoekt u met klem in deze kwestie uw verantwoordelijkheid ingevolge de Abw te nemen en in deze de toezegging van uw ambtsvoorganger na te komen.

Datum 8 september 1999

Ons kenmerk 99.O.0590.1

Blad 5

Een afschrift van deze brief doe ik toekomen aan de vaste Tweede Kamercommissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Hoogachtend,

Voorzitter Registratiekamer